

چهل سوال مهم و اساسی برای آنهایی که در بازار سرمایه فعالیت میکنند باید پاسخش را بدانند .

۱ - بورس چیست؟

بورس بازاری است که به صورت متشکل و رسمی فعالیت می کند. بورس دارای انواعی است که عبارتند از: ۱- بورس اوراق بهادار، ۲- بورس کالا، ۳- بورس ارز ۴- بورس اوراق مشتق.

۲- بورس اوراق بهادار چیست و چه وظیفه‌ای دارد؟

بورس اوراق بهادار بازاری متشکل و رسمی است که اوراق بهادار پذیرفته شده در آن براساس قوانین و مقررات خاصی بین خریداران و فروشندگان دادوستد می شود. وظیفه اصلی بورس اوراق بهادار فراهم آوردن بازاری شفاف (ارائه اطلاعات کامل برای خریداران و فروشندگان) برای دادوستد اوراق بهادار است.

۳ - خریدوفروش سهام در بورس به چه شکل انجام می شود؟

خریدوفروش سهام در بورس بوسیله کارگزاران و از طریق سیستم رایانه ای انجام می شود. به این ترتیب که کارگزاران به وکالت از سهامداران سفارشات خریدوفروش را وارد سیستم معاملات می کنند. معاملات در سیستم براساس روش حراج دو طرفه انجام می شود. یعنی نوبت های خرید براساس قیمت های بیشتر در هر لحظه و نوبت های فروش براساس کمترین قیمت در هر لحظه مرتب می شوند و هر زمان که بهترین قیمت خرید و بهترین قیمت فروش برابر شد معامله بر روی سهام انجام می شود.

۴ - کارگزار کیست؟

کارگزار شخصی حقوقی (شرکتی) است که خریدوفروش سهام توسط وی صورت می گیرد. مجوز کارگزاری به افرادی داده می شود که علاوه بر داشتن برخی ویژگی ها از قبیل سوابق حرفه ای، قبولی در آزمون و امین بودن، مطابق قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی می بایست شرایط عضویت در کانون کارگزاران، پذیرش در بورس اوراق بهادار و مجوز فعالیت در بورس را دارا باشند.

۵ - کد معاملاتی چیست و نحوه دریافت آن چگونه است؟

دادوستد در سیستم معاملات از طریق کد معاملاتی صورت می گیرد. کد معاملاتی، کد ثابتی است که از طریق آن سرمایه گذار در سیستم معاملات شناسایی می شود. این کد که براساس مشخصات فردی سرمایه گذار ایجاد شده است.

متشکل از سه حرف اول نام خانوادگی فرد سرمایه گذار و یک عدد پنج رقمی است که به صورت اتوماتیک توسط سیستم رایانه‌ای مشخص می‌شود. لذا خرید و فروش اوراق بهادار مشروط به دریافت کد معاملاتی است که این امر از طریق کارگزار و با ارائه مستندات شناسایی سرمایه گذار نظیر شناسنامه و کد ملی امکان پذیر است. دریافت کد معاملاتی برای اشخاص حقوقی (شرکت‌ها) مستلزم ارائه اساسنامه و روزنامه رسمی شرکت است.

۶ - هزینه دادوستد سهام در بورس اوراق بهادار برای سهامدار به چه میزانی است؟

مبلغی که خریدار برای سفارش‌های خرید می‌پردازد عبارت از $0/4$ درصد ارزش خرید بابت کارمزد کارگزار و $0/15$ درصد ارزش خرید بابت کارمزد گسترش بورس است. برای سفارش‌های فروش، علاوه بر کارمزد کارگزار و کارمزد گسترش بورس، $0/5$ درصد از محل فروش بابت مالیات پرداخت می‌شود. حداقل کارمزد کارگزار $15,000$ ریال و حداکثر آن 100 میلیون ریال می‌باشد.

۷ - وجه حاصل از فروش سهام چه زمانی قابل وصول است؟

وجه حاصل از فروش سهام، سه روز کاری پس از انجام معامله قابل دریافت است. روزهای کاری، ایام هفته به جز روزهای پنج‌شنبه و تعطیلات رسمی می‌باشد.

۸ - چه زمانی برگه سهام خریداری شده به دست خریدار می‌رسد و از چه موقع قابل فروش است؟

گواهی‌نامه نقل و انتقال و سپرده سهام یک روز کاری پس از انجام معامله، در محل کارگزاری، آماده تحویل به خریداران سهام است. فروش سهام خریداری شده نیز از هنگام دریافت گواهی‌نامه نقل و انتقال و سپرده سهام امکان پذیر می‌باشد.

۹ - چرا قیمت سهام کاهش می‌یابد؟

قیمت سهام هر لحظه و بر اثر تغییرات عرضه و تقاضای بازار قابل تغییر است. اگر تعداد فروشندگان یک سهم از تعداد خریداران آن بیشتر باشد، یعنی عرضه یک سهم برای فروش بیش از میزان تقاضای آن برای خرید باشد، قیمت آن سهم کاهش می‌یابد و برعکس. برای تشریح رفتاری که به تغییرات عرضه و تقاضا در بازار سهام می‌انجامد و سبب می‌شود برخی خواهان یا خریدار یک سهم شوند و برخی دیگر رویگردان یا فروشنده آن باشند، نظریه‌های مختلفی شکل گرفته است. برخی معتقدند، اصلی‌ترین عامل شکل دهنده قیمت سهم شرکت نظر سرمایه گذاران در مورد ارزش واقعی آن شرکت است. در این راستا، کاهش قیمت سهام می‌تواند در اثر عوامل درونی و برون‌ی مختلفی اعم از امور مالی شرکت و مسایل کلان سیاسی و اقتصادی جهان، کشور و صنعتی باشد که شرکت در آن فعالیت می‌کند. همچنین، در اکثر مواقعی که شرکت‌ها به

سهامداران سود پرداخت می‌کنند یا سرمایه شرکت را افزایش می‌دهند قیمت سهام کاهش می‌یابد و این کاهش قیمت کاملاً طبیعی است. چرا که مثلاً در زمان افزایش سرمایه، تعداد سهام افراد به همان میزان که سرمایه شرکت افزایش می‌یابد زیاد می‌شود و افزایش تعداد سهام تا حدودی کاهش قیمت را جبران می‌کند.

۱۰ - مجمع عمومی چیست و انواع آن کدام است؟

مجمع عمومی شرکت سهامی، از اجتماع صاحبان سهام تشکیل می‌شود. مقررات مربوط به حضور عدّه لازم برای تشکیل مجمع عمومی و آراء لازم جهت اتخاذ تصمیمات، در اساسنامه شرکت معین خواهد شد، مگر در مواردی که به موجب قانون تکلیف خاصی برای آن مقرر شده باشد. براساس قانون تجارت، مجامع عمومی شرکت های سهامی به ترتیب عبارتند از مجمع عمومی مؤسس، مجمع عمومی عادی و مجمع عمومی فوق‌العاده.

۱۱ - مجمع عمومی مؤسس چه وظایفی بر عهده دارد؟

وظایف مجمع عمومی مؤسس به قرار زیر است: ۱- رسیدگی به گزارش مؤسسين و تصویب آن و نیز احراز پذیره‌نویسی کلیه سهام شرکت و تادیبه مبالغ لازم. ۲- تصویب طرح اساسنامه شرکت و در صورت لزوم، اصلاح آن. ۳- انتخاب اولین مدیران و بازرس یا بازرسان شرکت. ۴- تعیین روزنامه کثیرالانتشاری که هرگونه دعوت و اطلاعیه بعدی برای سهامداران تا تشکیل اولین مجمع عمومی عادی در آن منتشر خواهد شد.

۱۲ - اختیارات مجمع عمومی عادی سالیانه چیست و چه زمانی برگزار می‌شود؟

مجمع عمومی عادی سالیانه برای رسیدگی به صورت های مالی شرکت، رسیدگی به گزارش مدیران و بازرسان شرکت و تقسیم سود و اندوخته بین صاحبان سهام، سالی یکبار در زمانی که در اساسنامه پیش بینی شده است، تشکیل می‌شود. مجمع عمومی عادی با حضور حداقل بیش از نیمی از سهامداران به نسبت تعداد سهام رسمیت می‌یابد و تصمیمات همواره با اکثریت نصف به علاوه یک آراء حاضر در جلسه رسمی معتبر خواهد بود. مهلت قانونی تشکیل مجمع عمومی عادی سالیانه طبق قانون تجارت حداکثر ۴ ماه پس از پایان سال مالی شرکت می‌باشد. دعوت صاحبان سهام برای تشکیل مجامع عمومی باید از طریق نشر آگهی در روزنامه های کثیرالانتشار، سایت رسمی سازمان بورس یا سایت شرکت به عمل آید. فاصله بین نشر آگهی و تاریخ تشکیل مجمع حداقل ۱۰ روز و حداکثر ۴۰ روز می‌باشد.

۱۳ - مجمع عمومی فوق‌العاده چیست و چه زمانی برگزار می‌شود؟

موضوعات اصلاح یا تغییر مواد اساسنامه شرکت، کاهش یا افزایش سرمایه و انحلال شرکت فقط در مجمع عمومی فوق العاده قابل رسیدگی است. در مجمع عمومی فوق العاده دارندگان بیش از نصف سهامی که حق رأی دارند باید حاضر باشند و تصمیمات مجمع همواره با اکثریت دو سوم آراء حاضر در جلسه رسمی معتبر خواهد بود.

۱۴ - افزایش سرمایه چیست؟

هر گاه شرکت برای توسعه فعالیت های خود به منابع مالی جدید نیاز داشته باشد، با پیشنهاد هیئت مدیره، سهامداران شرکت افزایش سرمایه را در جلسه مجمع عمومی فوق العاده مورد بررسی و رأی گیری قرار می دهند تا سرمایه شرکت به میزان مورد نظر افزایش یابد.

۱۵ - روش های افزایش سرمایه کدام است؟

شرکت ها از سه روش می توانند سرمایه خود را افزایش دهند. الف) از محل سود انباشته و اندوخته طرح و توسعه در قالب سهام جایزه ب) از محل آورده نقدی و مطالبات در قالب حق تقدم ج) از محل صرف سهام. در روش اول شرکت، سهام جدید ناشی از افزایش سرمایه را به سهامداران می دهد و برای این کار نیازی به پرداخت وجه توسط سهامداران نمی باشد. در روش دوم شرکت، سهام جدید ناشی از افزایش سرمایه را به ازای دریافت ۱۰۰۰ ریال برای هر حق تقدم (به قیمت اسمی سهم) به سهامداران می فروشد. در روش سوم با سلب حق تقدم سهامداران، سهام جدید ناشی از افزایش سرمایه به قیمت بازار مورد پذیره نویسی کلیه متقاضیان قرار می گیرد

۱۶ - در چه صورت افزایش سرمایه شرکت به سهامداران تعلق می گیرد؟

افزایش سرمایه به سهامداری تعلق می گیرد که در تاریخ اجرای مصوبه مجمع عمومی فوق العاده شرکت مبنی بر افزایش سرمایه، مالک سهام شرکت باشد.

۱۷ - اوراق جدید ناشی از افزایش سرمایه شرکت را چگونه می توان دریافت کرد؟

برای اطلاع از نحوه دریافت اوراق جدید ناشی از افزایش سرمایه هر شرکت پذیرفته شده در بورس می توان با قسمت اطلاع رسانی تالارهای معاملاتی و یا با امور سهام شرکت مربوطه ارتباط برقرار کرد.

۱۸ - چه فرقی بین سهام سپرده و غیرسپرده وجود دارد؟

سهام سپرده شده در سیستم معاملاتی سازمان بورس قابل معامله می باشد و برگه سهم آن توسط سازمان بورس چاپ شده است. اما سهام غیرسپرده در سازمان بورس قابل معامله نمی باشد و برگه سهم آن توسط شرکت مربوطه چاپ شده است.

۱۹- برای سپرده کردن سهام چه باید کرد؟

برای سپرده کردن سهام غیرسپرده برگه سهم شرکت، به یکی از کارگزاران بورس در تالارهای معاملاتی تحویل داده می شود تا پس از تحویل آن به سازمان بورس، برگه سهم شرکت باطل و برگه سهم سپرده شده توسط سازمان بورس چاپ و سپس تحویل کارگزار مربوطه شود.

۲۰- سهام شناور آزاد شرکت ها به چه معنی است؟

منظور از سهام شناور آزاد مقدار سهمی است که انتظار می رود در آینده نزدیک، قابل معامله باشد. یعنی در مالکیت دارندگانی است که آماده اند در صورت پیشنهاد قیمت مناسب از سوی خریداران آن را برای فروش ارائه کنند.

۲۱- پنجاه شرکت فعال تر بورس به چه معنی است؟

منظور از ۵۰ شرکت فعال تر بورس شرکت هایی هستند که قدرت نقدشوندگی سهامشان نسبت به سایر شرکت ها بیشتر باشد. به عبارت دیگر تقاضا برای سهام این شرکت ها از سایر شرکت های پذیرفته شده در بورس بیشتر است.

۲۲- چگونه پنجاه شرکت فعال تر انتخاب می شوند؟

انتخاب ۵۰ شرکت فعال تر بورس براساس شش معیار، در دوره های سه ماهه صورت می گیرد که همه این معیارها در رابطه با میزان نقدشوندگی سهام است. این معیارها عبارتند از: ۱- تعداد سهام معامله شده، ۲- ارزش سهام معامله شده، ۳- تعداد روزهای معامله، ۴- دفعات معامله، ۵- میانگین تعداد سهام منتشر شده، ۶- میانگین ارزش جاری سهام شرکت.

۲۳- در چه شرایطی نماد یک شرکت توسط بورس متوقف می شود؟

در صورت وقوع هر یک از موارد زیر نماد شرکت متوقف می شود: ۱- هنگام برگزاری مجامع عمومی، ۲- تغییر محل شرکت، ۳- تعدیل EPS، ۴- افزایش سرمایه، ۵- تعیین اعضای هیئت مدیره، ۶- عدم ارائه اطلاعات شفاف به بورس.

۲۴- درآمد هر سهم (EPS) چیست؟

درآمد هر سهم یا به اختصار EPS، از تقسیم سود خالص شرکت پس از کسر مالیات، بر تعداد کل سهام شرکت، محاسبه می‌شود.

۲۵- E/P به چه معناست؟

معیاری است که درآمد سالانه یک سهم را با قیمت بازار آن مقایسه می‌کند و از تقسیم قیمت بازار به درآمد یک سهم (EPS) بدست می‌آید.

۲۶- سود تقسیمی هر سهم (DPS) چیست؟

همه ساله شرکت‌ها بخشی از سود خالص را مطابق قانون (ذخیره قانونی) و بخشی را براساس نیاز شرکت نزد خود نگهداری می‌کنند و مابقی را بین سهامداران تقسیم می‌نمایند. بنابراین سود تقسیمی هر سهم از تقسیم کل سود قابل تقسیم به تعداد سهام شرکت بدست می‌آید.

۲۷- سود شرکت‌ها چه زمانی پرداخت می‌شود؟

طبق قانون تجارت، در صورتی که در مجمع عمومی عادی سالیانه، تقسیم سود تصویب شود، شرکت باید حداکثر ظرف ۸ ماه از تاریخ تصویب، DPS را به سهامداران پرداخت کند.

۲۸- برای اطلاع از نحوه دریافت سود نقدی هر سهم شرکت (DPS)، به کجا باید مراجعه کرد؟

برای اطلاع از مبلغ و نحوه دریافت DPS هر شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار، می‌توان با واحد اطلاع‌رسانی تالارهای معاملاتی و یا با امور سهام شرکت مربوطه ارتباط برقرار کرد.

۲۹- سود نقدی هر سهم شرکت به چه سهامدارانی تعلق می‌گیرد؟

سود هر سهم به سهامداری تعلق می‌گیرد که در تاریخ برگزاری مجمع عمومی سالیانه شرکت، مالک آن سهم باشد.

۳۰- اندوخته قانونی چیست؟

هیئت مدیره هر شرکت مکلف است هر سال ۵ درصد از سود خالص شرکت را با عنوان اندوخته قانونی ذخیره نماید. همین که اندوخته قانونی به ۱۰ درصد کل سرمایه شرکت رسید، ذخیره کردن آن اختیاری است.

۳۱- بازار اولیه چیست؟

بازاری است که در آن اوراق بهاداری که یک ناشر اعم از یک شرکت یا دولت به منظور تأمین مالی خود برای اولین بار (برای عرضه به عموم) منتشر می‌کند، به فروش می‌رسد.

۳۲- بازار ثانویه چیست؟

در این بازار اوراق بهاداری که قبلاً منتشر گردیده و در دست دارندگان است مورد مبادله قرار می‌گیرد. نمونه متشکل این بازار بورس اوراق بهادار است که از طریق کارگزاران این وظیفه انجام می‌گیرد.

۳۳- قیمت اسمی سهم یعنی چه؟

مبلغی است که هنگام چاپ و انتشار برگه سهام توسط شرکت بر روی آن نوشته می‌شود. این رقم مطابق ماده ۲۹ قانون تجارت نباید از ۱۰,۰۰۰ ریال بیشتر باشد اما به طور معمول در اغلب شرکت‌های پذیرفته شده در بورس این مبلغ ۱,۰۰۰ ریال است.

۳۴- قیمت بازار یعنی چه؟

قیمتی است که براساس آن سهم در بورس اوراق بهادار مورد معامله قرار می‌گیرد.

۳۵- پرتفوی (سبد سهام بورس) چیست؟

شامل مجموعه‌ای از سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس می‌باشد.

۳۶- دلیل استفاده از سبد سهام چیست؟

افراد به منظور کاهش ریسک به جای خرید سهم یک شرکت اقدام به خرید سهام شرکت های مختلف می نمایند به عبارت دیگر نباید تمامی تخم مرغ ها را در یک ظرف قرار داد.

۳۷- پذیره نویسی چیست؟

عبارت است از فرآیند خرید اوراق بهادار از ناشر و یا نماینده او و پرداخت یا تعهد پرداخت وجه کامل آن طبق قرارداد.

۳۸- سهام جایزه چیست؟

اگر شرکت برای افزایش سرمایه از محل سود انباشته و بدون دریافت هیچگونه وجهی، سهام جدیدی صادر و به سهامداران ارائه نماید به این نوع سهم، سهام جایزه گفته می شود.

۳۹- سود انباشته چیست؟

شرکت های سهامی هر ساله در صورت برخورداری از سود درصدی از آن را به جای پرداخت به سهامداران، با اهداف مختلف در شرکت نگهداری می کنند که مجموعه این سودهای نگهداری شده طی سال های مختلف سود انباشته گفته می شود. این سود در حساب مستقلی نگهداری می شود.

۴۰- بازارگردان کیست؟

شخص حقوقی است که به منظور حفظ تعادل عرضه و تقاضای سهام یک شرکت خاص و افزایش نقدشوندگی آن بر حسب شرایط بازار اقدام به خرید و فروش آن سهم می نماید.

نبس [نخبگان بازار سرمایه ایران]

@NBSAchannel

